

خاورمیانه سیاست

سال اول، شماره دوم، پاییز و زمستان ۱۳۹۵

فهرست ممندرجات

- بررسی و تحلیل چالش‌ها و راهکارهای گسترش روابط ایران و افغانستان با استفاده از مدل SWOT:
 - مسلم خسروی زارگر
- دردسرسازی تاریخ در برساختن سیاست‌خارجی:
 - حسن خلیلی
- هزاره‌های شیعه و ساختار قدرت در افغانستان (از دوره پیشامدرن تا سقوط طالبان):
 - هرتضنی منشادی و ابراهیم قاسمیور
- بررسی نقش عربستان سعودی در فرآیند صلح افغانستان (از ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۶):
 - سید احمد قاطمی نژاد، حفیظ الله حفیظ و محمدشریف تنیوال
- زبان فارسی: گرفتار میان تنازع و کنترل (بحثی در باب عدم ضرورت و عدم امکان اتحاد فارسی‌زبانان):
 - حیدر تقی‌آبادی و مسعود تقی‌آبادی

فهرست مطالب

<u>عنوان</u>	<u>نام نویسنده</u>	<u>صفحه</u>
<ul style="list-style-type: none"> ● بررسی و تحلیل جالش‌ها و راهکارهای گسترش روابط ایران و افغانستان با استفاده از مدل SWOT 	مسلم خسروی زارگر	۸
<ul style="list-style-type: none"> ● در دوسازی تاریخ در بر ساختن سیاست خارجی 	محسن خلبان	۳۷
<ul style="list-style-type: none"> ● هزاره‌های شیعه و ساختار قدرت در افغانستان (از دوره پیشامدرون تا سقوط طالبان) 	مرتضی مشادی و ابراهیم فاسی پور	۵۴
<ul style="list-style-type: none"> ● بررسی نقش عربستان سعودی در فرآیند صلح افغانستان از ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۶ 	سید احمد فاطمی تزاد، حفیظ الله حفیظ و محمد شریف تبواں	۷۹
<ul style="list-style-type: none"> ● بررسی ضرورت و امکان اتحاد فارسی زیانان 	محمد تقی آبادی (یامان حکمت) و مسعود تقی آبادی	۱۰۴

در دسروسازی تاریخ در بر ساختن سیاست خارجی

محسن خلیلی^۱

چکیده

از کزوکاستی‌های بنیادین سیاست خارجی ایران، این است که بر پایه‌ی کاراکترها و وزیرگی‌های مبنایی سیاست و حکومت در ایران پالانقلاب اسلامی، رفتاری بکسان با دیگران در عرصه کنش‌گری‌های سیاست خارجی، پیشه کرده است. رفتار درست تر و بهریخشن تر این است که با هر کشور باید رفتاری در خور آن کثور داشت و این چندگونه‌گی رفتار، البته نیازمند پایه‌های اختصاصی و وزیره نظری است. از این دیدگاه، می‌توان کنش‌گری سیاست خارجی ایران را در پنج حوزه جداگانه، چنین ترسیم نمود: همسایه، منطقه، فرامنطقه، بین‌الملل و جهان. در میان همسایگان، نیز البته، میان ترکیه، روسیه، پاکستان، عراق، افغانستان و دیگر ده کشور همسایه ایران، تاهمانندی بسیار است. دستگاه سیاست خارجی ایران، در دوره کتوئی، به نادرستی، بر پایه خصلت‌های پالانقلاب اسلامی، با بسیاری از کشورها، رفتارهایی همسان داشته است. در این میان، با افغانستان، تعاملی نادرست (خودبرترینانه و گذشته‌گرایانه) صورت یافته است. نگارنده، با بهره‌گیری از درونمایه "مکتب انگلیسی"^۲ در تئوری‌های روابط بین‌الملل، کوشش می‌کند تاثران دهد که بنیادگیری سیاست خارجی، بر پایه گذشته و تاریخ، دست کم با افغانستان، نادرست است. ساخت و ساز سیاست خارجی یا تکیه بر فرازوابت‌های تاریخی ته‌چندان درست، یعنی از آن‌چه به نزدیکی و همسانی و دوستی دو کشور، بهره‌ورسان باشد، به دوری، تاهمانی و دشمنی، دامن می‌زند. راه درست، برقراری و تداوم روابط میان دو کشور افغانستان و ایران، بر پایه اصول عرفی، هنجرهای حقوقی و نهادهای نظامی نظم عادلانه است.

واژه‌های کلیدی: ایران، افغانستان، سیاست خارجی، تاریخ، مکتب انگلیسی.

۱. استاد علوم سیاسی دانشگاه فردوسی مشهد (khalilim@urm.ac.ir)

2. English school of international relations theory.

- ۵۰ پروردگاری افغان در اینستاکن می‌باشد (از اینترنت)
۵۱) استینمن (۱۹۹۸) "کاربرد اینترنت به دلیل در سیاست خارجی ایران" در مصباح
سریت‌خواری "در کتاب و نویسنده کیانکرو از اینستاکن، سیاست خارجی در جهان
و ساخته (۱۳۷۷-۱۳۷۶) مهدی میرمحمدی و علیرضا خسروی، تهران: ایزو دیستکن، مطالعات
راهنمایی.
- ۵۲) میتو (۱۳۷۶) "نهضت متحکم سیاست خارجی، علیرضا طیب و محمد بزرگی
تهران: پژوهشگاه مطالعات راهبردی.
- ۵۳) بخاری، سید جان و سید حمزه کیا (۱۳۷۶) "اطلاعه اینکارهای مویت غرفتگی و هربت مدنی
مشهود ایران و افغانستان با اکیده برگردانی مهاجران افغانی به ایران" مطالعات ملی ۱۰۷-
۱۳۷۶ سال ۱۳ شنبه ۱۳ شماره یازده ۷۶.
- ۵۴) پوائز، مارتین (۱۳۹۷) افغانستان: مردم و سیاست، سیدا: مولایی، تهران: قلمروی
- (۱) Brown, Chris, (2001) *Understanding International Relations*, New York: Palgrave.
- (۲) Columbia, Theodore, A.; Wolf, James, H. (1990) *Introduction to International Relations: Power and Justice*, Fourth Edition, New Jersey, Prentice-Hall.
- (۳) Hudson, Valerie M. (2007) *Foreign Policy Analysis: Classic and Contemporary Theory*, London: Rowman & Littlefield.
- (۴) Jackson, Robert; Sorensen, Georg, (2007) *Introduction to International Relations: Theories and Approaches*, New York, Oxford University Press.
- (۵) Macridis, Roy, (1989) *Foreign Policy in World Politics*, Seventh Edition, New Jersey, Prentice-Hall.
- (۶) Pinto, Jack; Olson, Roy, (1988) *the International Relation Dictionary*, California, Longman Western Michigan University.
- (۷) طارجی‌سری، مسعود (۱۳۷۹) "ملاطقی درباره جنگ‌های نظری روابط بین الملل و سیاست
خارجی" در کتاب زیبا فرجی، با ای کوشش، مجتبه سیاست خارجی (۱۱-۱۰)، متن
مساله (۱۳۷۰-۱۳۷۹)، تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین الملل وزارت امور خارجه.
- (۸) عباسی، ابراهیم (۱۳۹۱) "عوامل زیبایی‌پذیر و دورگفتاری‌های جنگ‌های سیاسی سید جاده، رسانی
تهران: سمت.
- (۹) طارجی‌سری، مسعود (۱۳۷۹) "ملاطقی درباره جنگ‌های نظری روابط بین الملل و سیاست
خارجی" در کتاب زیبا فرجی، با ای کوشش، مجتبه سیاست خارجی: هوروی برهانی، روانی
- (۱۰) عباسی، ابراهیم (۱۳۹۱) "عوامل زیبایی‌پذیر و دورگفتاری‌های جنگ‌های سیاسی سید جاده، رسانی
تهران: سمت.
- (۱۱) علی‌پور، روح الله (۱۳۸۸) "فرکه: سیاست خارجی ایران" روابط خارجی (۱۱-۱۰)، متن
مساله (۱۳۷۰-۱۳۷۹)، تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین الملل وزارت امور خارجه.
- (۱۲) علی‌پور، روح الله (۱۳۸۸) "عوامل زیبایی‌پذیر و دورگفتاری‌های جنگ‌های سیاسی سید جاده، رسانی
تهران: سمت.
- (۱۳) علی‌پور، روح الله (۱۳۸۸) "اصول روابط بین الملل: تهران: شهر ایران: چاپ دوم.
- (۱۴) کامبوز، تکنیک (۱۳۹۲) *ناسیونالیسم: سنت و فیض مهر آزادی*, تهران: آشیان.
- (۱۵) نیزبرادر، احمد (۱۳۷۶) "لایش فرمگاه ملی بر سیاست خارجی: مورد جمهوری اسلامی
ایران" سیاست خارجی (۱۱-۱۰) شماره ۳.

- ۵۵) وقت استینمن (۱۹۹۸) "کاربرد اینترنت به دلیل در سیاست خارجی ایران" در مصباح
سریت‌خواری "در کتاب و نویسنده کیانکرو از اینستاکن، سیاست خارجی در جهان
و ساخته (۱۳۷۷-۱۳۷۶) مهدی میرمحمدی و علیرضا خسروی، تهران: ایزو دیستکن، مطالعات
راهنمایی.
- ۵۶) بخاری، سید جان و سید حمزه کیا (۱۳۷۶) "اطلاعه اینکارهای مویت غرفتگی و هربت مدنی
مشهود ایران و افغانستان با اکیده برگردانی مهاجران افغانی به ایران" مطالعات ملی ۱۰۷-
۱۳۷۶ سال ۱۳ شنبه ۱۳ شماره یازده ۷۶.
- ۵۷) پوائز، مارتین (۱۳۹۷) افغانستان: مردم و سیاست، سیدا: مولایی، تهران: قلمروی